מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את סדר הבריאה לפי המיתוס היווני
- להבין את סיפורי קרונוס, זאוס ופרומתאוס
- להשוות בין תפיסת בריאת האדם היוונית לתפיסה המקראית

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ג – כאוס - חלל ריק וחשוך
2. א – גאיה, האדמה
3. ב – אורנוס
4. ד – כי פחד שאחד מהם ידיח אותו
5. ג – ריאה הסתירה אותו בכרתים ונתנה לקרונוס אבן
6. ג – את הים
7. ב – האדס
8. ב – אש
9. ב – כי גנב אש והביא אותה לבני אדם
10. ב – הרקולס
11. ג – על שם הטיטאן שנושא את השמים על כתפיו

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – העולם צמח דור אחרי דור מתוך הכאוס
2. נכון – כך מתואר במיתוס
3. נכון – כך מסופר בציר הבריאה
4. נכון – ריאה הסתירה אותו שם מקרונוס
5. לא נכון – הוא יצר את האדם מטיט
6. נכון – כך מספר הטקסט על עונשו

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. כאוס
2. גאיה
3. קרונוס
4. ריאה
5. הטיטאנים
6. אש

חלק ד' – התאימו דמות לתפקיד או לגורל שלה

- 1 – ד (אל ראשי, קיבל את השמים)
- 2 – ג (קיבל את הים)
- 3 – א (קיבל את העולם התחתון)
- 4 – ה (גנב אש והעניק אותה לבני אדם)
- 5 – ו (נושא את כיפת השמים על כתפיו)
- 6 – ב (הסתירה את זאוס מקרונוס)

חלק ה' – סדרו את שלבי הבריאה לפי הסדר הנכון

1. כאוס - חלל ריק וחשוך
2. גאיה מופיעה מתוך הכאוס
3. אורנוס, השמים, נולד לגאיה
4. הטיטאנים והקיקלופים נולדים
5. קרונוס מדיח את אביו ובולע את ילדיו
6. זאוס ניצל, גדל ומנצח את הטיטאנים

חלק ו' – כתיבה והשוואה

1. קריטריונים: ציון היוצר בכל סיפור (אל אחד מול טיטאן), מעמד האדם (בצלם אלוהים מול יציר טיט), יחס האל (אחריות וברכה מול כעס וענישה), והתייחסות לערך המרכזי בכל סיפור בלי לקבוע מי צודק
2. תשובה פתוחה - יש לבדוק הנמקה הגיונית, למשל פחד מכוח יתר לבני האדם או שמירה על מעמד האלים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- כאוס - חלל ריק וחשוך
- ריאה הסתירה אותו באי כרתים ונתנה לקרונוס אבן עטופה בחיתולים במקומו
- אש - כי זאוס חשש מהכוח שהיא נותנת לבני האדם

טיפים להפעלה:

- מומלץ להקרין את ציר הבריאה מהעמוד לפני תחילת התרגול כדי לרענן את סדר הדמויות
- במשימת ההשוואה כדאי להדגיש שאין תשובה 'נכונה' אחת - המטרה היא להבין שתי תפיסות עולם שונות
- ניתן לחלק את הכיתה לזוגות למשחק 'סדר הבריאה' לפני מעבר למשימות הכתובות

דף תרגול: בריאת העולם והאלים במיתולוגיה היוונית

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

לפי המיתוס היווני שסיפר המשורר הסיודוס, העולם לא נברא בידי אל אחד אלא צמח דור אחרי דור מתוך אי־סדר גדול שנקרא כאוס. בדף זה נתרגל את סדר האירועים ואת הדמויות המרכזיות.

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היה בהתחלה לפי המיתוס היווני?

א) ים גדול ומלא דגים ב) הר האולימפוס ג) כאוס - חלל ריק וחשוך ד) עיר אתונה

2. מי הופיעה מתוך הכאוס?

א) גאיה, האדמה ב) ריאה ג) אתנה ד) אפרודיטה

3. מי נולד לגאיה ונפרש מעליה כשמים?

א) קרונוס ב) אורנוס ג) זאוס ד) פוסידון

4. למה קרונוס בלע את ילדיו?

א) כי היה רעב ב) כי ריאה ביקשה ממנו ג) כי הם היו טיטאנים ד) כי פחד שאחד מהם ידיח אותו

5. איך ניצל זאוס מקרונוס?

א) הוא ברח לים ב) פוסידון הציל אותו ג) ריאה הסתירה אותו בכרתים ונתנה לקרונוס אבן

ד) הוא נולד אחרי שקרונוס מת

6. מה קיבל פוסידון כשהאחים חילקו את העולם?

א) את השמים ב) את העולם התחתון ג) את הים ד) את האדמה בלבד

7. מי קיבל את העולם התחתון?

א) זאוס ב) האדס ג) פוסידון ד) אטלס

8. מה הביא פרומתאוס לבני האדם?

א) כנפיים ב) אש ג) ספרים ד) זהב

9. מדוע זאוס כעס על פרומתאוס?

א) כי יצר את האדם מטיט ב) כי גנב אש והביא אותה לבני אדם ג) כי נלחם בטיטאנים

ד) כי בנה את האולימפוס

10. מי שחרר את פרומתאוס מהעונש שלו, לפי סיפורים מאוחרים?

א) זאוס ב) הרקולס ג) אטלס ד) אורנוס

11. מדוע ספר מפות נקרא היום 'אטלס'?

א) על שם עיר ביוון ב) על שם ספינה ג) על שם הטיטאן שנושא את השמים על כתפיו

ד) על שם הר האולימפוס

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפי המיתוס היווני, אל אחד ברא את כל העולם בבת אחת.	☐	☐
2	גאיה היא אלת האדמה.	☐	☐
3	קרונוס היה הצעיר בטיטאנים ושלט בעולם אחרי שהדיח את אביו.	☐	☐
4	זאוס גדל במחבוא באי כרתים.	☐	☐
5	פרומתאוס יצר את האדם מאבן.	☐	☐
6	אטלס נענש לשאת את כיפת השמים לנצח.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. בהתחלה היה רק _____ - חלל ריק וחשוך בלי צורה.

2. מתוך הכאוס הופיעה _____ , אם כל החיים.

3. _____ בלע את ילדיו כי פחד שידיחו אותו.

4. _____ הסתירה את התינוק זאוס באי כרתים.

5. זאוס שחרר את אחיו ואחיותיו ויחד ניצחו את _____ .

6. פרומתאוס גנב _____ מהאלים והביא אותה לבני האדם.

4 חלק ד' – התאימו דמות לתפקיד או לגורל שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. זאוס	___	**א.** קיבל את העולם התחתון
2. פוסידון	___	**ב.** הסתירה את זאוס מקרונוס
3. האדס	___	**ג.** קיבל את הים
4. פרומתאוס	___	**ד.** אל ראשי, קיבל את השמים
5. אטלס	___	**ה.** גנב אש והעניק אותה לבני אדם
6. ריאה	___	**ו.** נושא את כיפת השמים על כתפיו

5 חלק ה' – סדרו את שלבי הבריאה לפי הסדר הנכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	קרונוס מדיח את אביו ובולע את ילדיו

☐	זאוס ניצל, גדל ומנצח את הטיטאנים
☐	גאיה מופיעה מתוך הכאוס
☐	אורנוס, השמים, נולד לגאיה
☐	כאוס - חלל ריק וחשוך
☐	הטיטאנים והקיקלופים נולדים

6 חלק ו' – כתיבה והשוואה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. השוו בין בריאת האדם בספר בראשית לבין בריאת האדם במיתוס פרומתאוס: מי יצר את האדם, מה מעמדו, ומה יחס האל אליו? כתבו לפחות שלוש נקודות השוואה.

2. לדעתכם, למה זאוס כעס כל כך על כך שפרומתאוס נתן אש לבני האדם? כתבו את דעתכם והסבירו.

כרטיס יציאה

מה היה בעולם לפני שהכל נברא, לפי המיתוס היווני?

איך ניצל זאוס מאביו קרונוס?

מה פרומתאוס נתן לבני האדם ולמה זאוס כעס על כך?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀